

Bc. Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání – komplet

Ke SZZ je vhodné si připravit na flash disku obrazový materiál ke všem otázkám.

SZZ jsou z výtvarné výchovy a vysvětlovat otázku na obraze je více než vhodné, pracujeme přeci především s vizuálními informacemi.

1) Ke každé otázce z dějin umění si vytvořte složku, do které vložíte k otázce 10-16 obrázků. Při zkoušce promítnete komisi obrázky ve složce jako ikony a zkoušející hned vidí, která díla jste si vybral. Díla vybírejte tak, aby bylo možné představit Vaše pojetí otázky. Na první pohled je toto pojetí při prezentaci děl vedle sebe zkušené komisi zřejmé. Vizuální materiál Vám značně pomůže verbalizovat otázku.

2) Obrazový materiál k otázkám didaktickým či praktickým je také vhodné si připravit. Vítané jsou příklady odučených úkolů z praxe, myšlenkové mapy dané otázky, příklady uměleckých děl, technik a vlastně cokoliv vizuálního, na čem lépe představíte názorně obsah otázky.

Didaktika výtvarné výchovy a oborový výzkum

1. Teoretická východiska artefietiky a jejich využití při přípravě výuky, při realizaci a reflexi kurikula

Teorie symbolizace, dvojrozměrná sémantika (intenze, extenze), exprese a expresivní experimentace, expresivní tvorba a tvořivost, teorie možných světů, kurikulum, obsah a jeho transformace, izomorfismus, poznávací perspektiva první a třetí osoby v přípravě a při analýze výuky.

2. Klíčové pojmy artefietiky a jejich uplatnění při přípravě, realizaci a reflexi úloh v sociální a terapeutické praxi

Denotace, exemplifikace, exprese, komponenty zkušenosti (tematická, konstruktivní, empatická, prožitková), fikční světy a světy reálných možností, sémantizace a instrumentalizace zkušenosti, psychické modality (ekvivalence, pretend, reflexe).

3. Artefietické pojetí personalizační, socializační a enkulturační stránky kurikula v jejich vzájemných vztazích

Personalizace (vyplňující a rozvojová stránka), socializace, enkulturace, kurikulum, sémantizace a instrumentalizace zkušenosti, reflektivní dialog, poznávací motiv, konstrukce poznání, expresivní tvorba jako způsob poznávání.

4. Empirický výzkum ve výtvarné výchově jako informace o vzdělávací realitě a jako podnět k jejímu hodnocení a zlepšování

Profesní vidění a reflektivní kompetence, reflexe vs. tvorba, informace ve zpětné vazbě, platnost a důvěryhodnost ve výzkumu, kvantitativní vs. kvalitativní design výzkumu, smíšený výzkum.

5. Funkce empirického výzkumu ve výtvarné výchově v návaznosti na reflektivní praxi

Koncepce reflektivní praxe, reflektivní kompetence a profesní vidění, substanční a relační pojetí výzkumu výuky, evaluační výzkum, empirická příležitost a teoretická průkaznost výzkumu výuky.

6. Metody výtvarné výchovy

Současné pojetí, koncepce, proudy ve výtvarné výchově v mezinárodním kontextu. Metody ve výtvarné výchově (metody rozvíjení tvořivosti, vizuální gramotnosti, metody estetické a výtvarné výchovy). Druhy činností ve výtvarné výchově (přetvářecí, poznávací, hodnotově orientační, komunikační činnosti). Didaktická transformace a rekonstrukce uměleckých obsahů. Specifika výukového procesu v prostředí školním i mimoškolním.

7. Organizační formy a struktura jednotky výtvarné výchovy

Organizační formy a organizace výtvarných činností žáků. Struktura jednotky výtvarné výchovy. Didaktické kategorie výtvarné výchovy. Vzdělávací obsah, vzdělávací cíle, prostředky, metody, techniky v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní školy, základní umělecké školy či gymnázia. Fáze výtvarných úloh (motivace, průběh, reflexe, hodnocení). Formulace výtvarného úkolu. Cílová skupina, specifické prostředí. Reflexe edukačního procesu, zvyšování kvality vzdělávání. Hodnocení a klasifikace ve výtvarné výchově.

8. Galerijní a muzejní edukace

Historie a současné přístupy v galerijní a muzejní edukaci. Galerijní a muzejní pedagogika, animace či edukace? Edukační centra galerií a muzeí u nás i v zahraničí. Umělecké dílo a možnosti jeho interpretace a zprostředkování. Příprava, realizace a reflexe animací. Pracovní a metodické listy. Metody, struktura přípravného modelu, koncepty uměleckých děl. Edukační program. Edukace jako performance. Edukační proces, situace, reflektivní bilance, alterace.

9. Animace kulturních aktivit

Profesní kompetence pro přípravu a realizaci kulturních (výtvarně zaměřených) aktivit. Zážitek pedagogika, pedagogický konstruktivismu. Metodika programů s výtvarně kulturním zaměřením. Struktura kulturní animace. Současné možnosti zprostředkování umění. Potenciál výtvarné výchovy pro práci v domovech seniorů či na dětském oddělení nemocnic. Mezigenerační porozumění, interkulturní vzdělávání ve výtvarné výchově. Výtvarná výchova a pedagogika volného času a zdravého životního stylu. Otázky propagace aktivit s výtvarně kulturním zaměřením.

10. Výtvarný projev a výchova

Výtvarný projev dítěte (spontánní, záměrně navozený, vedený). Co je to výtvarná výchova? Východiska současného pojetí výtvarné výchovy v oblasti soudobého, moderního i historického umění, oblasti estetiky i vizuálních studií. Výtvarně-pedagogický diskurz a společenské vědy. Výrazové možnosti výtvarného projevu jako prostředku komunikace. Recepce, interpretace, reflexe a hodnocení výtvarného projevu. Cíle současné výtvarné výchovy ve vztahu k vizuální gramotnosti a kurikulárním dokumentům.

11. Kurikulum výtvarné výchovy a rámcové vzdělávací programy

Současný kurikulární diskurz výtvarné výchovy u nás i v zahraničí. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, gymnaziální a základní umělecké vzdělávání. Struktura, koncepce, klíčové kompetence, vzdělávací obsah a učivo, očekávané výstupy, průřezová témata. Školní vzdělávací program. Naplňování RVP na základě výtvarných úloh. Plánování ve výtvarné výchově, výtvarné řady a projekty. Návrh evropského referenčního rámce vizuální gramotnosti ENViL.

12. Pedagogika umění. Umělecké dílo a možnosti jeho didaktické transformace obsahu

Umělecké dílo, jeho obsah a meze interpretace, reflexe v kulturních a společenských souvislostech. Výtvarné dílo jako znak, sémiotické přístupy. Signatura (Kirschenmann). Konceptová analýza díla. Pojmové a obrazové mapy uměleckých kontextů jako východisko práce výtvarného pedagoga. Didaktická transformace obsahu uměleckého díla. Výtvarné úlohy v oblasti školní i mimoškolní.

13. Psychologický vztah mezi uměním, hrou a fikcí. Psychologické aspekty reflexe a interpretace v průběhu práce s výtvarným výrazem

Artefietika, arteterapie, hra, tvůrčí proces, reflektivní dialog, teorie objektivních vztahů a přechodového objektu ve vztahu k fikčnímu světu a jeho interpretaci, teorie mentalizace Fonagy /Target.

14. Základními pojmy a mezioborové souvislosti vztahujícími se k problematice sociokulturní ex/inkluze ve školních i mimoškolních aktivitách u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Inkluze, inkluze v Čechách a ve světě, historický vývoj inkluzivního vzdělávání, inkluzivní hodnoty, vliv umění osob s postižením (disability art, art brut, outsider art) na současné paradigma postižení; potřebné kompetence pedagoga v inkluzivním procesu.

15. Vývoj dětského výtvarného projevu

Vývojová specifika dětského výtvarného projevu; příčiny vývojových proměn dětského výtvarného projevu a jejich důsledky pro pedagogickou praxi, výtvarný projev v kontextu vývoje osobnosti dítěte, souvislost rozvoje kognitivních funkcí s vývojem dětského výtvarného projevu dle J. Piageta; výtvarný projev dospívajících.

16. Typologie dětského výtvarného projevu

Individuální zvláštnosti a preference v dětském výtvarném projevu; vybrané typologie dětského výtvarného projevu (J. Uždil, R. Trojan, H. Read a další); typologie dětského výtvarného projevu ve vztahu k pedagogické praxi.

17. Charakteristické znaky dětského výtvarného projevu

Specifika dětského výtvarného projevu; prvky naivního a vizuálního realismu v dětském výtvarném projevu; náměty dětské kresby; výtvarný projev spontánní a navozený.

18. Současné umění jako inspirační východisko výtvarné pedagogiky

Proměny výtvarných technik a postupů 20. a 21. století a jejich otisk ve výtvarné pedagogice; současné tendence ve výtvarném umění a výchově.

19. Současné umění na cestě k individualizaci ve výtvarné výchově

Individuální princip v současném umění a výtvarné výchově; otázky současného umění coby inspirace a obsahu výtvarné výchovy; potenciál současného výtvarného umění ve výuce výtvarné výchovy.

20. Didaktická transformace současného umění ve výtvarné výchově

Otázky prezentace a interpretace uměleckého díla ve výuce; způsoby didaktické transformace uměleckého obsahu do výtvarného úkolu; příklady výtvarných úkolů koncipovaných v souladu se současnými uměleckými tendencemi.